

Dosarul nr. 2ra-1751/21
2-20015043-01-2ra-19102021

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (jud. A. Roșca)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. E. Grumeza, N. Chircu, S. Procopciuc)

DECIZIE

26 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Dumitru Mardari
Maria Ghervas
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Proțiu Stanislav,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Proțiu Stanislav
împotriva lui Liboni Octavian cu privire la încasarea sumei primite în avans și dobânzii
de întârziere, repararea prejudiciului material și moral și cererea reconvențională depusă
de Liboni Octavian împotriva lui Proțiu Stanislav cu privire la încasarea datoriei și
dobânzii de întârziere, repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 08 iunie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins
apelul declarat de Proțiu Stanislav și a fost menținută hotărârea din 03 decembrie 2020
a Judecătoriei Bălți, sediul Central,

constată:

La data de 04 februarie 2020, Proțiu Stanislav a depus cerere de chemare în
judecată împotriva lui Liboni Octavian cu privire la încasarea sumei primite în avans și
dobânzii de întârziere, repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că la 13 martie 2017, în calitate de
cumpărător a încheiat cu Liboni Octavian, în calitate de vânzător, tranzacția de vânzare-
cumpărare a automobilului Mercedes Benz cu nr. de înmatriculare XXXXX, anul
producerii 2005, la un preț de 9000 de euro, cu termen de plată pentru automobil
eșalonat, pe parcursul a 2 ani. Potrivit acordului în vederea realizării tranzacției, urma
să achite lunar câte 375 de euro în calitate de avans pe parcursul a acestor 2 ani până la
achitarea sumei de 9000 de euro.

A susținut că pentru confirmarea tranzacției de vânzare-cumpărare, Liboni
Octavian i-a transmis automobilul în folosință prin contractul de comodat încheiat la
13 martie 2017. Totodată, pârâțul și-a asumat obligația ca în perioada acestor 2 ani până

la răscumpărarea totală a automobilului, din contul său să facă reparația automobilului în caz de defecțiuni și la fiecare sezon să schimbe anvelopele de sezon, pentru ca automobilul să se mențină în stare funcțională bună. Or, aceste obligații rezultă expres și din capitolul IV al contractului de comodat, pe care însă Liboni Octavian nu le-a executat.

A afirmat că schimbarea anvelopelor și reparația automobilului a achitat-o el, sumă care trebuie să fie dedusă ca plata pentru automobil lui Liboni Octavian.

Reclamantul a menționat că în perioada martie 2017 - septembrie 2018, lunar achita suma convenită la tranzacția de vânzare-cumpărare. Pe parcursul anilor 2017-2018 au semnat un acord - recipisă, prin care a achitat în avans lui Liboni Octavian suma de 5225 de euro, ce constituie aproximativ 2/3 din costul negociat al automobilului.

A indicat că a investit în acest automobil, în repararea lui și schimbarea anvelopelor de sezon, astfel acoperind cheltuielile pe care urma să le realizeze Liboni Octavian, în sumă de 775 de euro, suma care pretinde să-i fie restituită.

Proțiuc Stanislav a notat că, deoarece nu au fost schimbate anvelopele de către pârât așa cum a fost înțelegerea, dânsul a reținut plata pentru octombrie și din plata pentru noiembrie 2018, din contul sumelor care le achita lunar. În decembrie 2018, când a dorit să achite următoarea tranșă a tranzacției, Liboni Octavian a refuzat să ia banii, spunând că are probleme și îi va comunicat când să achite. Următoarea întâlnire în vederea plății a fost în ianuarie 2019, când pârâtul iarăși a refuzat să ia banii, spunându-i că nu a rezolvat până la urma toate problemele pe care le are și tot atunci i-a spus că nu va putea deocamdată transcrie automobilul.

A declarat că dovada refuzului de primire a banilor de către Liboni Octavian și că lucrările de reparație și de schimbare a anvelopelor se fac din contul ultimului, se conține și în înregistrările audio și video ale convorbirilor cu pârâtul.

Reclamantul a precizat că nu înțelegea ce se petrece și ulterior a aflat că Liboni Octavian i-a vândut un automobil litigios și problematic, sechestrat de către executorul judecătoresc Natalia Buzurniuc, care poate fi oricând retras de la el.

A menționat că ulterior, din aprilie 2019, Liboni Octavian a încheiat contract de comodat cu organizația nonguvernamentală „Dreptul de a fi”, dânsul pierzând și dreptul de folosință asupra acestui automobil, deși a achitat bani în contul tranzacției de vânzare-cumpărare. Astfel, din cauza că pârâtul nu și-a executat obligația de schimbare a anvelopelor de sezon, a refuzat să achite reparațiile curente ale automobilului și că automobilul este litigios și pot pretinde terțe persoane la acesta, dânsul nu mai dorește să procure automobilul, care nici nu-i putea fi vândut legal de Liboni Octavian.

A invocat că la 09 octombrie 2019 a notificat pârâtul cu privire la rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare și necesitatea restituirii sumei achitate în avans.

Proțiuc Stanislav a solicitat încasarea de la Liboni Octavian a sumei de 5225 de euro sau echivalentul acesteia în lei la ziua executării hotărârii, care constituite avansul achitat în perioada martie 2017 - septembrie 2018 în contul procurării automobilului Mercedes Benz cu n/î XXXXX, anul producerii 2005, a sumei de 775 de euro sau echivalentul acesteia în lei la ziua executării hotărârii, ce constituie plata pentru

anvelope și pentru repararea automobilului în perioada martie 2017 - aprilie 2019 și încasarea cheltuielilor de judecată.

La data de 11 noiembrie 2020, Proțiu Stanislav a depus cerere de chemare în judecată suplimentară, solicitând inclusiv încasarea din contul pârâtului a sumei de 25 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, sumei de 737,66 de euro cu titlu de dobândă de întârziere pentru nerestituirea sumei de 5250 de euro (calculată pentru perioada 09 noiembrie 2019 – 11 noiembrie 2020) și sumei de 105,38 de euro – dobândă de întârziere pentru nerestituirea sumei de 750 de euro (calculată pentru perioada 09 noiembrie 2019 – 11 noiembrie 2020).

Cu referire la prejudiciul moral, reclamantul a invocat că pârâtul a profitat de faptul că este o persoană cu dizabilități, rău văzătoare și cu defecțiuni de auz și l-a mințit toți acești ani privind calitățile automobilului și că îi va restitui banii cheltuiți de către dânsul.

La data de 17 iunie 2020, Liboni Octavian a înaintat acțiune reconvențională cu privire la încasarea sumei, dobânzii de întârziere și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a indicat că în luna martie 2017, a ajuns la o înțelegere cu Proțiu Stanislav ca autoturismul de model Mercedes Sprinter 214, anul producerii 2005, culoarea albă, motorul nr. XXXXX caroseria XXXXX, număr de înmatriculare XXXXX, să îl înstrăineze ultimului contra sumei de 9000 de euro, care, profitând de faptul că autoturismul urma a fi folosit pentru transportarea beneficiarilor (persoane cu dizabilități) Asociației Obștești „Dreptul de a fi”, a invocat că nu dispune de suma de bani și intrând în încrederea lui, i-a propus ca pentru autoturism să achite lunar, timp de 2 ani, câte 375 de euro.

Tot atunci, părțile au convenit că, după ce va fi achitat prețul integral, automobilul va fi reînmatriculat după Proțiu Stanislav la Agenția Servicii Publice.

Pentru ca Proțiu Stanislav să poată folosi automobilul, la 13 martie 2017, la insistența acestuia a fost perfectat contractul de comodat la notarul Teacă Larisa, pentru o perioadă de 2 ani, unde în calitate de comodatar pe lângă Proțiu Stanislav figurau Gaitur Vadim și Catruc Vitalie, șoferi care nemijlocit transportau beneficiarii asociației obștești la care în calitate de președinte activează Proțiu Natalia, soția lui Proțiu Stanislav.

A indicat că, deoarece Proțiu Stanislav nu și-a respectat angajamentul asumat privind achitarea lunară a ratelor, ultima achitare fiind făcută la 09 septembrie 2018, i-a solicitat în mod repetat să achitate suma restantă de 3800 de euro și să finalizeze tranzacția de vânzare-cumpărare a autoturismului. Proțiu Stanislav l-a rugat să mai aștepte o perioadă banii, invocând că nu dispunea de suma necesară. Nici în lunile care au urmat Proțiu Stanislav nu și-a respectat angajamentul.

A menționat că în luna martie 2019, deoarece durata contractului de comodat din 13 martie 2017 a expirat, Proțiu Stanislav a insistat să perfecteze un nou contract de comodat cu o durată de 5 luni, însă, de data aceasta în calitate de comodatar să figureze AO „Dreptul de a fi”, pe motiv că asociația urma să-și justifice cheltuielile de transport.

Liboni Octavian a susținut că a fost de acord ca durata contractului de comodat să fie nu 5 luni, dar 4 luni și cu condiția să fie achitată suma restantă de 3800 de euro.

A primit asigurări din partea lui Proțiuț Stanislav că în luna iunie 2019 banii vor fi achitați. Astfel, la 14 martie 2019 a fost semnat contractul de comodat pe un termen de 4 luni.

A notat că nici în luna iunie 2019 și nici la o altă dată Proțiuț Stanislav nu a achitat suma restantă de 3800 de euro, care reprezintă diferența dintre suma de 9000 de euro, valoarea tranzacției de vânzare-cumpărare a autoturismului și suma de 5200 de euro, care i-a fost achitată în rate pe parcursul lunilor martie 2017- septembrie 2018. Deoarece Proțiuț Stanislav nu și-a onorat obligația de a achita datoria de 3800 de euro, la 13 mai 2020 în adresa acestuia a fost expediată o cerere prin care s-a solicitat restituirea datoriei în termen de 7 zile.

A menționat că Proțiuț Stanislav în cererea de chemare în judecată recunoaște că a avut loc tranzacția de vânzare-cumpărare a autoturismului de model Mercedes Sprinter 214 și că începând cu luna octombrie 2018 nu a achitat tranșele lunare de 375 de euro lunar.

Liboni Octavian a solicitat încasarea de la Proțiuț Stanislav a datoriei în sumă de 3800 de euro, a dobânzii de întârziere în mărimea calculată la data pronunțării hotărârii judecătorești și a prejudiciului moral în sumă de 10 000 de lei, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 03 decembrie 2020 a Judecătoria Bălți, sediul Central, acțiunea inițială depusă de către Proțiuț Stanislav a fost respinsă integral ca neîntemeiată și au fost anulate măsurile de asigurare aplicate prin încheierea din 20 mai 2020 a Judecătoria Bălți, sediul Central privind aplicarea sechestrului pe automobilul Mercedes Benz cu n/î XXXXX, anul producerii 2005. Acțiunea reconvențională înaintată de Liboni Octavian a fost admisă și s-a încasat de la Proțiuț Stanislav în beneficiul lui Liboni Octavian datoria în sumă de 3800 de euro, dobânda de întârziere în sumă de 956,09 euro, prejudiciul moral - 5000 de lei și cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat 2736 de lei și cheltuieli de asistență juridică – 2000 de lei.

La data de 16 decembrie 2020 Proțiuț Stanislav a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii din 03 decembrie 2020 a Judecătoria Bălți, sediul Central și pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea inițială să fie admisă integral, iar, acțiunea reconvențională să fie respinsă ca nefondată.

Prin decizia din 08 iunie 2021 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de Proțiuț Stanislav și a fost menținută hotărârea din 03 decembrie 2020 a Judecătoria Bălți, sediul Central.

La data de 23 septembrie 2021 Proțiuț Stanislav a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului au fost reiterate circumstanțele de fapt și de drept invocate în cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

Recurentul a indicat că în acest proces judiciar i-au fost îngeradite drepturile la justiție, la un proces echitabil, la apărare și încalcat principiul egalității armelor în

proces. Prima instanță i-a respins cererea privind audierea martorilor, deși a anunțat proba cu martorii în cererea de chemare în judecată, a anunțat în ședința de judecată și a asigurat prezența martorilor la ședința de judecată.

Consideră că instanța de apel a aplicat legea care nu trebuia să fie aplicată și anume, prevederile Codului civil cu privire la contractul de vânzare-cumpărare, or, un asemenea contract nu a fost încheiat între părți. Astfel, instanța nu a verificat prezența sau lipsa consimțământului părților la negocierea așa-zisei tranzacții de vânzare cumpărare.

A invocat că instanțele ierarhic inferioare nu au calculat corect sumele pe care le-a transmis intimatului în calitate de avans și pentru care ultimul a semnat în recipisele de primire a banilor.

Proțiuc Stanislav a susținut că i-a achitat lui Liboni Octavian în avans 5225 de euro.

A menționat că acțiunea reconvențională a lui Liboni Octavian nu are niciun temei, deoarece nu are datorii față de intimat. În acțiunea reconvențională, Liboni Octavian nu a indicat în temeiul cărui raport obligațional dânsul ar fi obligat la plata datoriei în sumă de 3800 de euro și nu a prezentat niciun act juridic care ar justifica obligarea lui la careva plăți. Cerința de plată a lui Liboni Octavian este una neîntemeiată, contrară normelor imperative și nu în ultimul rând consimțământului părții contractante.

A relevat că nu avea obligația de a achita prețul automobilului până în martie 2019, cum indică Liboni Octavian în acțiunea reconvențională. Din actele anexate la cererea reconvențională, rezultă că la 14 martie 2019 Liboni Octavian a încheiat contract de comodat cu asociația obștească „Dreptul de a fi”, neindicându-l ca beneficiar la folosirea automobilului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia contestată la data de 08 iunie 2021.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa recurentului la 26 iulie 2021 și a fost recepționată la 29 iulie 2021 (f.d. 80-81, volumul II).

Astfel, recursul, declarat la 23 septembrie 2021, este în termen.

La data de 19 octombrie 2021, copia recursului a fost expediată în adresa intimatului Liboni Octavian, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 116, 118-119, volumul II), însă, intimatul nu și-a valorificat dreptul respectiv.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 22 decembrie 2021 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de

Justiție consideră că recursul urmează a fi admis cu casarea parțială a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din materialele dosarului rezultă că la 13 martie 2017 Liboni Octavian a întocmit o recipisă în care a indicat că vinde automobilul de model Mercedes Benz cu nr. de înmatriculare XXXXX, anul producerii 2005, la un preț de 9000 de euro, cu un termen de plată pentru automobilul eșalonat, pe parcursul a 2 ani, cu plată lunară de 375 de euro. Totodată, s-a obligat să scoată automobilul de la evidență la achitarea integrală a sumei. Cumpărătorul Proțiuc Stanislav se obligă să achite lunar, începând cu 06 aprilie 2017 până la 10 aprilie 2019 câte 375 de euro. Recipisa a fost semnată de Liboni Octavian, cumpărătorul Proțiuc Stanislav și martorii Gaitur V., Catruc V., Cerva N. (f.d. 33, volumul I).

Tot la 13 martie 2017 Liboni Octavian, în calitate de comodant și Gaitur Vadim, Catruc Vitali, Proțiuc Stanislav în calitate de comodatari, au încheiat contractul de comodat nr. 2793, autentificat de notarul Teacă Larisa (f.d. 40-41 volumul I).

Obiect al contractului a constituit transmiterea cu titlu gratuit spre folosință comodatarilor a autoturismului de model Mercedes Benz cu n/î XXXXX, care aparține comodantului cu titlu de proprietate.

Se reține că ambele părți au confirmat că contractul de comodat a fost încheiat pentru a legaliza transmiterea în posesia lui Proțiuc Stanislav a automobilului până la achitarea sumei integrale și încheierea contractului de vânzare-cumpărare, iar, deoarece ultimul nu deținea permis de conducere, Catruc Vitalie și Gaitur Vadim au fost incluși în contractul de comodat pentru că dispun de permis de conducere și să conducă autoturismul în caz de necesitate.

Totodată, ambele părți au confirmat că din momentul întocmirii recipisei și a contractului de comodat, automobilul a fost transmis în posesia lui Proțiuc Stanislav, la care se află până la moment.

Potrivit pct. 3.1 din contractul de comodat, părțile contractante au convenit să încheie contractul pe o durată de 2 ani, începând cu 13 martie 2017.

În pct. 4.1 s-a indicat că, comodantul are obligația să predea spre folosință comodatarului autoturismul în stare bună de funcționare, în decurs de 5 zile din data autentificării contractului.

Proțiuc Stanislav a invocat că în perioada utilizării autoturismului, acesta deseori se defecta, dânsul fiind nevoit să suporte cheltuieli pentru reparație, cât și schimbarea anvelopelor de sezon.

La 14 mai 2017 Liboni Octavian a întocmit un supliment la recipisa din 13 martie 2017, în care a indicat că, în legătură cu intervenirea circumstanțelor și anume că automobilul se defectează des, este de acord ca tranșele lunare, la care este obligat Proțiuc Stanislav, să fie achitate în perioada 05 septembrie 2017-10 septembrie 2017, (f.d. 46, volumul II).

La expirarea termenului contractului de comodat nr. 2793 din 13 martie 2017, comodantul Liboni Octavian la 14 martie 2019 a încheiat un nou contract de comodat cu comodatarul Asociația Obștească ”Dreptul de a fi”, în persoana Nataliei Proțiuc, pe o durată de 4 luni (f.d. 37-39, volumul I).

Potrivit înscrierilor privind efectuarea plăților și declarațiilor părților în litigiu, Proțiuc Stanislav nu a achitat suma integrală pentru automobil, ultima dată Proțiuc Stanislav a achitat ultima tranșă în mărime de 350 de euro în luna septembrie 2018 (f.d.42, 44 volumul II).

La 09 octombrie 2019 Proțiuc Stanislav a expediat în adresa lui Liboni Octavian notificare de rezoluțiune a tranzacției de vânzare-cumpărare a automobilului și de restituire în termen de 30 de zile a sumelor plătite în avans în mărime de 5225 de euro și 775 de euro pentru anvelope și reparație, în total 6000 de euro, care a fost recepționată la 15 octombrie 2019 (f.d. 20, volumul I).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Proțiuc Stanislav a solicitat încasarea de la Liboni Octavian a sumei de 5225 de euro sau echivalentul acesteia în lei la ziua executării hotărârii, care constituite avansul achitat în perioada martie 2017 - septembrie 2018 în contul procurării automobilului Mercedes Benz cu n/î XXXXX, anul producerii 2005, a sumei de 775 de euro sau echivalentul acesteia în lei la ziua executării hotărârii, ce constituie plata pentru anvelope și pentru repararea automobilului în perioada martie 2017 - aprilie 2019, a sumei de 25 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, sumei de 737,66 de euro cu titlu de dobândă de întârziere pentru nerestituirea sumei de 5250 de euro (calculată pentru perioada 09 noiembrie 2019 – 11 noiembrie 2020) și sumei de 105,38 de euro – dobândă de întârziere pentru nerestituirea sumei de 750 de euro (calculată pentru perioada 09 noiembrie 2019 – 11 noiembrie 2020) și compensarea cheltuielilor de judecată.

La data de 17 iunie 2020, Liboni Octavian a înaintat acțiune reconvențională, prin care a solicitat încasarea de la Proțiuc Stanislav a datoriei în sumă de 3800 de euro, a dobânzii de întârziere în mărimea calculată la data pronunțării hotărârii judecătorești și a prejudiciului moral în sumă de 10 000 de lei, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia de a respinge integral acțiunea inițială depusă de Proțiuc Stanislav și de a admite acțiunea reconvențională înaintată de Liboni Octavian, fiind încasată de la Proțiuc Stanislav în beneficiul lui Liboni Octavian datoria în sumă de 3800 de euro, dobânda de întârziere în sumă de 956,09 euro, prejudiciul moral - 5000 de lei și cheltuielile de

judecată compuse din taxa de stat 2736 de lei și cheltuieli de asistență juridică – 2000 de lei.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de Proțiuț Stanislav, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia și a menținut hotărârea primei instanțe.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul litigios, constată că soluția instanțelor ierarhic inferioare este întemeiată parțial.

Conform art. 512 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Conform art. 514 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit art. 572 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Art. 753 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019) prevede că prin contractul de vânzare-cumpărare, o parte (vânzător) se obligă să predea un bun în proprietate celeilalte părți (cumpărător), iar aceasta se obligă să preia bunul și să plătească prețul convenit.

Iar, în conformitate cu art. 763 alin. (1) și art. 764 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), vânzătorul este obligat să predea bunul fără vicii materiale și fără vicii de natură juridică (liber de drepturile unui terț asupra lui), cu excepția cazului când cumpărătorul a consimțit să încheie contractul cunoscând drepturile terțului asupra bunului.

Conform art. 942 alin. (1), (2) din Codul civil (în vigoare la data scadenței obligației), în cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin.(2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale. Rata dobînzii de întârziere este egală cu rata prevăzută la art.874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri. Cu toate acestea, dacă înainte de scadență obligația pecuniară era purtătoare de dobîndă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobînzii de întârziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art.874 cu rata dobînzii prevăzute de contract.

Materialele cauzei atestă că automobilul de model Mercedes Sprinter 214 n/î XXXXX, în ziua semnării recipisei din 13 martie 2017, a fost transmis de către Liboni Octavian în folosință lui Gaitur Vadim, Catruc Vitali și Proțiuț Stanislav în baza contractului de comodat nr.2793, autentificat de notarul Teacă Larisa.

Potrivit art. 859 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), prin contract de comodat o parte (comodant) dă cu titlu gratuit un bun în folosință celeilalte părți (comodatar), iar aceasta se obligă să restituie bunul la expirarea termenului pentru care i-a fost dat. Contractul de comodat poate prevedea compensarea de către comodatar a uzurii bunului.

Ambele părți litigioase au confirmat prin declarațiile date în instanța de judecată că, contractul de comodat a fost încheiat pentru a legaliza transmiterea în posesia lui Proțiu Stanislav a automobilului până la achitarea sumei integrale și încheierea contractului de vânzare-cumpărare, iar, deoarece ultimul nu deținea permis de conducere, Catruc Vitalie și Gaitur Vadim au fost incluși în contractul de comodat pentru că dispun de permis de conducere și să conducă autoturismul în caz de necesitate.

În cererea de chemare în judecată, Proțiu Stanislav a argumentat neexecutarea obligației de achitare a prețului integral al automobilului prin faptul că automobilul avea vicii materiale și juridice.

Instanțele ierarhic inferioare corect nu au reținut aceste argumente ca temei de justificare a neexecutării obligației asumate prin recipisa din 13 martie 2017, or, prin semnarea contractului de comodat, comodatarul a acceptat primirea bunului în starea care era la moment și nu a avut obiecții la starea automobilului. Iar, faptul că după încheierea contractului de comodat, Proțiu Stanislav a investit în reparația automobilului, nu poate fi considerat ca viciu material, deoarece recurentul și-a asumat aceste obligații potrivit capitolului IV al contractului de comodat din 13 martie 2017.

Astfel, în 4.5 al contractului, părțile au stipulat că comodatarul are următoarele obligații: să folosească și să îngrijească autoturismul cu diligența unui bun proprietar și potrivit destinației sale; să transmită autoturismul în folosința unei persoane numai în bază de contract și cu acordul comodantului, să efectueze reparațiile curente și să suporte toate cheltuielile necesare pentru buna funcționare a autoturismului; să suporte toate riscurile în caz de distrugere sau avariere din vina sa a autoturismului folosit; să suporte toate pagubele și responsabilitățile pentru orice daună sau vătămare adusă unui terț din vina sa, prin producerea accidentului rutier sau exploatarea autoturismului cu încălcarea normelor tehnice; în momentul expirării contractului, precum și în caz de reziliere anticipată să restituie comodantului autoturismul în starea în care i-a fost transmis, ținând cont de uzura normală.

Referitor la viciile juridice, Proțiu Stanislav a invocat faptul că Liboni Octavian nu i-a comunicat la momentul încheierii tranzacției de vânzare-cumpărare că pe automobil este aplicat sechestrul.

Într-adevăr, potrivit pct. 2.3 din contractul de comodat, Liboni Octavian a confirmat că autoturismul se află în stare bună de funcționare, nu este sechestrat, gajat și nu formează obiectul unui litigiu.

Din adeverința eliberată de Agenția Servicii Publice nr. 928 VP din 17 mai 2021 (f.d. 60, volumul II) se atestă că asupra mijlocului de transport de model Mercedes Sprinter 214, cod XXXXX, număr de înmatriculare XXXXX, care aparține cu drept de proprietate lui Liboni Octavian, au fost înregistrate următoarele interdicții de înstrăinare: 1) la 07 februarie 2019, în baza încheierii executorului judecătoresc

Buzurniuc Natalia nr.088/2381/2019 din 31 ianuarie 2019, însă, interdicția a fost ridicată la 19 august 2019 prin încheierea executorului judecătoresc din 12 august 2019; 2) la 01 decembrie 2020 în baza încheierii judecătorului Judecătoriei Bălți, sediul Central, Alexandru Roșca, nr.2-393/2020 din 20 mai 2020.

Astfel, executorul judecătoresc Buzurniuc Natalia a aplicat sechestrul în cadrul executării silite a documentului executoriu nr. 2-2789/2016 din 14 decembrie 2016, emis de Judecătoria Bălți prin care s-a dispus încasarea de la Liboni Octavian în beneficiul SA”CET-Nord” a datoriei, ulterior semnării recipisei din 13 martie 2017, sechestrul fiind ridicat drept urmare a executării integrale a documentului executoriu (f.d. 52, 53 volumul II).

Cât privește sechestrul aplicat de judecătorul Roșca Alexandru prin încheierea nr. 2-393/2020 din 20 mai 2020 în prezenta cauză civilă, instanța de recurs reține că acesta a fost aplicat anume la cererea lui Proțiu Stanislav privind asigurarea acțiunii.

În circumstanțele descrise, nu și-a găsit confirmare argumentul recurentului precum că intimatul nu l-a informat despre interdicțiile aplicate asupra automobilului, or, acestea nu existau la momentul semnării recipisei și contractului de comodat din 13 martie 2017.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că este întemeiată concluzia instanțelor ierarhic inferioare cu privire la respingerea acțiunii inițiale depusă de Proțiu Stanislav împotriva lui Liboni Octavian cu privire la încasarea sumei primite în avans și dobânzii de întârziere, repararea prejudiciului material și moral.

Totodată, instanțele ierarhic inferioare întemeiat au ajuns la concluzia de a încasa de la Proțiu Stanislav în beneficiul lui Liboni Octavian datoria în sumă de 3800 de euro, care reprezintă diferența dintre prețul automobilului (9000 de euro) și suma achitată (5200 de euro), deoarece recurentul nu a executat în termenul și modul stabilit obligația asumată prin recipisa din 13 martie 2017 și se folosește de automobilul intimatului până în prezent.

De asemenea, pentru neachitarea în termen a sumei de 3800 de euro, Proțiu Stanislav este obligat să achite lui Liboni Octavian dobânda de întârziere pentru perioada 14 martie 2019 – 03 decembrie 2020 în sumă de 956,09 euro, conform art. 942 alin. (1) și (2) din Codul civil.

Însă, instanțele ierarhic inferioare greșit au încasat de la Proțiu Stanislav în beneficiul lui Liboni Octavian suma de 5000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, deoarece conform art. 1422 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), prejudiciul moral se repară doar în cazurile prevăzute de lege.

Astfel, numai în cazurile expres prevăzute de lege se admite compensarea prejudiciului moral cauzat prin lezarea drepturilor patrimoniale, iar, pentru situația din speță – neexecutarea obligației de achitare a prețului bunului înstrăinat, legiuitorul nu a prevăzut expres repararea prejudiciului moral, motiv din care această pretenție înaintată de către Liboni Octavian este neîntemeiată și necesită a fi respinsă, cu casarea în această parte a hotărârilor instanțelor ierarhic inferioare.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea reparării prejudiciului moral, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, în rest, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe de a menține.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție decide:

Se admite recursul declarat de Proțiu Stanislav.

Se casează parțial decizia din 08 iunie 2021 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din 03 decembrie 2020 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Proțiu Stanislav împotriva lui Liboni Octavian cu privire la încasarea sumei primite în avans și dobânzii de întârziere, repararea prejudiciului material și moral și cererea reconvențională depusă de Liboni Octavian împotriva lui Proțiu Stanislav cu privire la încasarea datoriei și dobânzii de întârziere, repararea prejudiciului moral, în partea încasării de la Proțiu Stanislav în beneficiul lui Liboni Octavian a sumei de 5000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și se pronunță în această parte o hotărâre nouă, prin care:

Se respinge pretenția depusă de Liboni Octavian împotriva lui Proțiu Stanislav cu privire la repararea prejudiciului moral, ca fiind neîntemeiată.

În rest, decizia din 08 iunie 2021 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din 03 decembrie 2020 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Dumitru Mardari

Maria Ghervas

Victor Burduh

Mariana Pitic